

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

แนวทางในการจัดทำระบบบัญชีต้นทุนกิจกรรม
ของหน่วยงานภาครัฐ : กรณีศึกษา สำนักงานคลัง
จังหวัดแพร่

ผู้เขียน

นางสาวรวีวรรณ บุรณศิริ

ปริญญา

บัญชีมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ชูศรี เที้ยศิริเพชร

บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระเรื่อง แนวทางในการจัดทำระบบบัญชีต้นทุนกิจกรรมของ
หน่วยงานภาครัฐ : กรณีศึกษา สำนักงานคลังจังหวัดแพร่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงแนวทางใน
การจัดทำระบบบัญชีต้นทุนกิจกรรม และต้นทุนต่อหน่วยโดยใช้กรณีศึกษาของสำนักงานคลัง
จังหวัดแพร่

การศึกษาครั้งนี้ได้รวบรวมข้อมูล โดยการศึกษาจากโครงการสร้างองค์กร คำบรรยาย
ลักษณะงาน และสัมภาษณ์ข้าราชการและลูกจ้าง เกี่ยวกับขั้นตอนในการปฏิบัติงานการควบคุม
การรับ-จ่ายเงิน กับส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งเก็บข้อมูลทางการเงินจากงบการเงิน
ของสำนักงานคลังจังหวัดแพร่

แนวทางในการจัดทำระบบบัญชีต้นทุนกิจกรรม มีขั้นตอนดังนี้ โดยเริ่มจากการแบ่ง
ส่วนงาน ตามลักษณะงานที่รับผิดชอบได้เป็น 5 ส่วนงาน ได้แก่ งานวิชาการ การบริหารเงินคลัง
การควบคุมการรับ-จ่ายเงิน งานผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย และงานผู้แทนกองทุนบำเหน็จ
บำนาญข้าราชการ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเฉพาะการควบคุมการรับและการควบคุมการจ่ายเงิน โดย
การควบคุมการรับเงินประกอบด้วย 6 กิจกรรม ได้แก่ การรับใบนำส่ง การตรวจสอบ การลง
ทะเบียน การรับเงินและเช็ค การบันทึกข้อมูล และการจัดทำบวัน ส่วนกิจกรรมการควบคุมการ
จ่ายเงินกำหนดได้ 10 กิจกรรม ได้แก่ การลงทะเบียน การตรวจฎีกา การบันทึกบัตรตรวจจ่าย
การตรวจและหักเงินประจำงวด การบันทึกข้อมูล การตรวจสอบ การอนุมัติฎีกา การปิด
รอบ การบันทึกใบนำฝากธนาคาร และการจัดทำบวัน ขั้นตอนต่อไปเป็นการกำหนดต้น
ทุนกิจกรรม โดยการปันส่วนค่าใช้จ่ายจากบัญชีแยกประเภทลงสู่ส่วนงานต่าง ๆ โดยใช้เกณฑ์ระบุ

โดยตรง และการปันส่วนตามน้ำหนักงาน โดยแบ่งค่าใช้จ่ายที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันไว้ในกลุ่ม
ต้นทุนเดียวกัน ซึ่งแยกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร กลุ่มที่ 2 เป็น
ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่ด้านบุคลากร แล้วจึงปันส่วนค่าใช้จ่าย 2 กลุ่มลงสู่กิจกรรมการควบคุมการรับและ
จ่ายเงิน ตามเกณฑ์ระบุโดยตรงและตามน้ำหนักงาน จากนั้นจึงปันส่วนค่าใช้จ่ายของการควบคุม
การรับเงิน และการควบคุมการจ่ายเงินสู่กิจกรรมต่าง ๆ ของแต่ละประเภทที่ได้กำหนดไว้ ตาม
เกณฑ์การปันส่วนตามสัดส่วนเวลาและตามน้ำหนักงาน จะทำให้ทราบต้นทุนต่อกิจกรรมต่าง ๆ
และคำนวณต้นทุนต่อตัวผลิตภัณฑ์กิจกรรม

ขั้นต่อไปเป็นการกระจายต้นทุนกิจกรรมต่าง ๆ ลงสู่ผลผลิต โดยใช้อัตราต้นทุนต่อตัว
ผลิตภัณฑ์กิจกรรม ในด้านการควบคุมการรับเงินทำให้ทราบต้นทุนของใบนำส่งทุกประเภท ส่วน
การควบคุมการจ่ายเงินจะทราบต้นทุนของฎีกาทุกประเภท จากนั้นจึงสามารถคำนวณหาต้นทุนต่อ
ผลผลิต โดยเฉลี่ยจากใบนำส่งและฎีกาทั้งหมดที่มีการจัดทำจริง

ผลการศึกษาค้างนี้ ทำให้ทราบต้นทุนของกิจกรรมต่าง ๆ ในการควบคุมการรับเงิน และ
การควบคุมการจ่ายเงิน และทราบต้นทุนต่อหน่วยของใบนำส่งเงินตามกิจกรรมการควบคุมการรับ
เงิน และต้นทุนต่อหน่วยของฎีกาตามกิจกรรมการควบคุมการจ่ายเงิน โดยที่ใบนำส่งเงินเบิกเกิน
ส่งคืน และฎีกาเงินงบประมาณ-งบบุคลากร มีต้นทุนสูงกว่าประเภทอื่น เนื่องจากลักษณะของงาน
ที่มีขั้นตอนซับซ้อน จึงใช้ระยะเวลาในการทำมาก มีผลทำให้มีต้นทุนที่สูงกว่า

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้างนี้ คือ ระบบบัญชีต้นทุนกิจกรรมเป็นสิ่งที่หน่วยงาน
ภาครัฐจะต้องทำการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการคำนวณหาต้นทุนเพื่อวัดผลสำเร็จของงาน
ดังนั้น ผู้วางระบบบัญชีต้นทุนกิจกรรมจะต้องให้ความกระจ่างในเรื่องต่าง ๆ แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และ
หน่วยงานภาครัฐ จะต้องปรับเปลี่ยนระบบบัญชีเป็นเกณฑ์คงค้างก่อนที่จะนำระบบบัญชีต้นทุน
กิจกรรมมาใช้ เพื่อให้ข้อมูลในบัญชีแยกประเภทสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

Independent Study Title   Guideline for Activity Based Costing System of Public
Sector : Case Study of Phrae Provincial Treasury
Office

Author   Miss Raweewan Buranasiri

Degree   Master of Accounting

Independent Study Advisor   Assoc. Prof. Chusri Taesiriphet

ABSTRACT

The objective of this independent study was to study the guideline for activity based costing system of public sector : case study of Phrae Provincial Treasury Office.

Data were collected by studying the establishing organization chart, the job description and interviewing the civil servants and employees about the processes in operating the receipt and disbursement control with government agency and the government bureau, including data collected from budgeted fund of Phrae Provincial Treasury Office.

The processes of the guideline for activity based costing system were as following; starting from categorizing functions and divided them into 5 sections which were the academic affair, treasury reserve administration, receipt and disbursement controls, national bank representative's task and civil servants' pension and gratuities affair representative's task. The researcher studied only the receipt and disbursements control. The receipt control activities were included into 6 activities, which were receiving receipt voucher, auditing, registration, receiving cash and cheque, recording data and arranging daily report. The disbursement control activities were determined into 10 activities which were registration, petition examination, recording check card, checking and deduct allotments, recording data, auditing, payment petition approval, closing shift, recording the bank deposit slip and arranging daily report. Next process was to calculate the activity based cost by allocate the expenditure from the general ledger, into the different sections by using direct criteria and distributing to the importance of tasks. The researcher categorized

similar expenditure into the same category of cost which was divided into 2 groups. The first group was the expenditure about staffs and the second group was the non-staff expenditure, then we distributed the expenditure of the 2 groups into the receipt control and the disbursement control according to the direct criteria and the importance of task. Then we distributed the expenditure of the receipt control and the disbursement control into each activity the already had been determined by using the time portion criteria and the importance of task. In this process would lead us to know the cost of all activities and the calculation of cost per activities driver.

Next was the process of activity based cost allocate into products by using the cost rate per activities driver. According to the receipt control, we would yielding the total cost of all receipt voucher types while the disbursement control would lead us to know the total cost of all petition types. Then we could calculate for the cost per product by sharing all types of receipt voucher and petition which had truly operated.

The results of this study lead us to know the cost of all activities both in receipt control and disbursement control and also the cost per unit of receipt voucher in each activity according to the receipt control and the cost per unit of petition according to the disbursement control. The refund receipt voucher and the budgetary fund and staff payment petition cost higher than any other types of activities due to the complication of the processes and the long time in performing. All these things could finally cause the high cost.

The recommendation of this study is the activity based costing system is considered a new thing, government agencies, therefore, have to learn how to make it advantage in calculating the cost and measuring the task achievements. Thus, the one who provides the activity based costing system have to clarify any aspects to all of concerning people and the government sections that the accounting system have to be adjusted into undisbursed expenditure before implementing the activity based costing system in order to make the data in general ledger more completely.